

ΧΗΜΕΙΑ ΘΕΤΙΚΟΥ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ
ΕΡΓΑΣΙΑ 15

A. ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ

1. Σε ογκομετρική φιάλη εισάγονται 50mL διαλύματος CH_3COOH 2M και 25mL διαλύματος NaOH 2M. Το διάλυμα που προκύπτει αραιώνεται στα 100mL. Να υπολογίσετε τις συγκεντρώσεις των CH_3COONa και CH_3COOH στο τελικό διάλυμα και να υπολογίσετε το pH του διαλύματος. Δίνεται για το CH_3COOH $K_a=10^{-5}$ και $K_w=10^{-14}$.

2. Σε ογκομετρική φιάλη εισάγονται 50mL διαλύματος NH_3 2M και 25mL διαλύματος HCl 2M. Το διάλυμα που προκύπτει αραιώνεται στα 100mL. Να υπολογίσετε τις συγκεντρώσεις των NH_4Cl και NH_3 στο τελικό διάλυμα και να υπολογίσετε το pH του διαλύματος. Δίνεται για την NH_3 $K_b=10^{-5}$ και $K_w=10^{-14}$.

3. Από δείγμα του εμπορίου λαμβάνονται 5mL ξύδι και φέρονται σε ογκομετρική φιάλη όπου αραιώνονται με νερό μέχρι όγκο 250mL. Από το αραιωμένο διάλυμα λαμβάνονται 50mL και προστίθενται σ' αυτό δύο σταγόνες δείκτη φαινολοφθαλεΐνης. Το διάλυμα αυτό ογκομετρείται με πρότυπο διάλυμα NaOH 0,1M. Αν μέχρι το τελικό σημείο της ογκομέτρησης καταναλώθηκαν x mL διαλύματος NaOH :

α) να βρεθεί η συγκέντρωση C και η %w/v περιεκτικότητα σε CH_3COOH του ξυδιού του εμπορίου σε συνάρτηση με το x.

β) Αν $x=10$ mL, να δικαιολογηθεί γιατί η φαινολοφθαλεΐνη είναι κατάλληλος δείκτης για αυτήν την ογκομέτρηση.

Δίνεται ότι η φαινολοφθαλεΐνη είναι άχρωμη για $\text{pH}<8$ και κόκκινη για $\text{pH}>10$. Επίσης δίνεται για το CH_3COOH $K_a=10^{-5}$, $K_w=10^{-14}$, $\log 60=1,78$ και τα ατομικά βάρη του C=12, του H=1 και του O=16.

B. ΣΥΝΔΥΑΣΤΙΚΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ

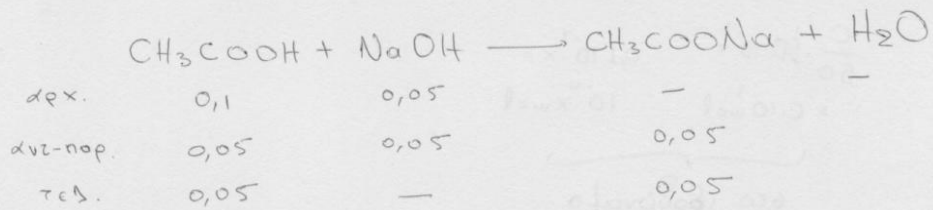
Από το σχολικό βιβλίο οι ασκήσεις : 108, 109 (όχι το ερώτημα γ), 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117 (όχι το ερώτημα γ), 118, 119, 121, 122, 123 (όχι το ερώτημα γ).

Λύσεις Εργασίας 14

Άσκηση 1

Είναι $n_{\text{CH}_3\text{COOH}} = 50 \cdot 10^{-3} \cdot 2 = 0,1 \text{ mol}$ και $n_{\text{NaOH}} = 25 \cdot 10^{-3} \cdot 2 = 0,05 \text{ mol}$

Με την ανάμιξη των διαλυμάτων θα γίνει η εξουδετέρωση:

Άρα $[\text{CH}_3\text{COOH}]_{\text{τελ}} = \frac{0,05}{0,1} = 0,5 \text{ M}$ και $[\text{CH}_3\text{COONa}]_{\text{τελ}} = \frac{0,05}{0,1} = 0,5 \text{ M}$

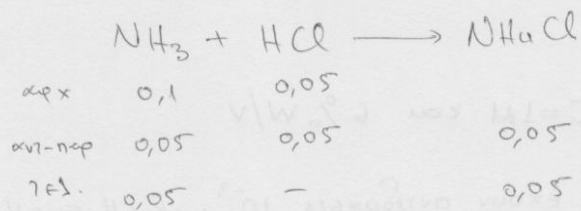
Είναι πυθμιστικό διάλυμα άρα $[\text{H}_3\text{O}^+] = K_a \frac{[\text{CH}_3\text{COOH}]}{[\text{CH}_3\text{COO}^-]} = 10^{-5}$

Άρα $\text{pH} = 5$

Άσκηση 2

Είναι $n_{\text{NH}_3} = 50 \cdot 10^{-3} \cdot 2 = 0,1 \text{ mol}$ και $n_{\text{HCl}} = 25 \cdot 10^{-3} \cdot 2 = 0,05 \text{ mol}$

Εδώ θα γίνει η εξουδετέρωση:

Άρα $[\text{NH}_3]_{\text{τελ}} = \frac{0,05}{0,1} = 0,5 \text{ M}$

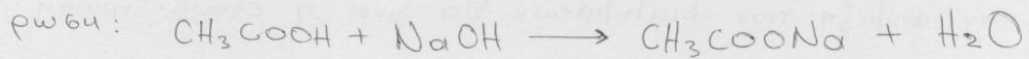
και $[\text{NH}_4\text{Cl}]_{\text{τελ}} = \frac{0,05}{0,1} = 0,5 \text{ M}$

Είναι πάλι πυθμιστικό διάλυμα άρα:

$$[\text{OH}^-] = K_b \frac{[\text{NH}_3]}{[\text{NH}_4^+]} = 10^{-5} \rightarrow \text{pOH} = 5 \rightarrow \text{pH} = 9$$

Άσκηση 3

α) Το ξύδι έχει συγκέντρωση C σε CH_3COOH . Άρα όταν το αραιώσουμε από 5 mL σε 250 mL , το αραιωμένο διάλυμα θα έχει συγκέντρωση $\frac{C}{50}$. Κατά την οξυλίευσή του θα γίνει η εξουδετέρωση:

$$\frac{C}{50} \cdot 50 \cdot 10^{-3} = 0,1 \cdot 10^{-3} \cdot x =$$
$$= C \cdot 10^{-3} \text{ mol} \quad 10^{-4} x \text{ mol}$$

στο ισοδύναμο
σημείο

$$\text{Άρα είναι } C \cdot 10^{-3} = x \cdot 10^{-4} \rightarrow \boxed{C = 0,1x}$$

$$\text{Είναι στα } 1000 \text{ mL νερ. } 0,1x \text{ mol} = 0,1x \text{ Mr g} \left. \vphantom{\begin{matrix} 0,1x \text{ mol} \\ 0,1x \text{ Mr g} \end{matrix}} \right\} y = 0,01x \text{ Mr g}$$
$$100 \text{ mL} \quad y = ?$$

και επειδή $\text{Mr}(\text{CH}_3\text{COOH}) = 60$ είναι $y = 0,6x \text{ g}$ άρα το ξύδι

$$\text{είναι } \boxed{0,6x \% \text{ w/v}}$$

β) Αν $x = 10 \text{ mL}$ τότε $C = 1 \text{ M}$ και $6 \% \text{ w/v}$

Στο ισοδύναμο σημείο έχουν ανυδράξει 10^{-3} mol CH_3COOH και
άλλα τόσα NaOH και στο δοχείο υπάρχουν 10^{-3} mol CH_3COONa

$$\text{τε } [\text{CH}_3\text{COONa}] = \frac{10^{-3}}{60} \text{ M} \quad \text{Άρα } [\text{OH}^-] = \sqrt{k_b \cdot C} = \sqrt{\frac{10^{-14}}{10^{-5}} \cdot \frac{10^{-3}}{60}} = \sqrt{\frac{1}{60} \cdot 10^{-12}}$$

$$= \sqrt{\frac{1}{60}} \cdot 10^{-6} \text{ M} \quad \text{άρα } \text{pOH} = 6 - \frac{1}{2} \log \frac{1}{60} = 6 + \frac{1}{2} \log 60 = 6 + \frac{1,78}{2}$$

$$\text{ή } \text{pOH} = 6,89 \quad \text{άρα } \boxed{\text{pH} = 7,11} \quad \text{που είναι λίγο}$$

πάνω περιοχή αλλαγής χρώματος της φαινόλφθαλεΐνης.